

Verksamhetsberättelse och bokslut för Samhällsutvecklingsnämnden

*Antagen av Samhällsutvecklingsnämnden
oktober 2023 för Delår 2023*

Innehållsförteckning

1	Nämndens uppdrag	3
2	Grunduppdraget	4
3	Omvärldsbevakning	5
4	Delårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer	8
4.1	En sund stadsbyggnad för ett trivsamt, tryggt och grönt Knivsta med välmående näringsliv (KS, SUN, BMN)	9
4.1.1	Säkerställ att näringslivets behov inkluderas i planeringen genom att utöka antalet och ta fram nya former för dialog med näringslivet.....	11
4.2	Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder).....	12
5	Ekonomi.....	14
5.1	Verksamheternas förutsättningar	14
5.2	Delårsbokslut.....	14
5.3	Prognos helår och avvikelse.....	16
6	Investeringar	19
6.1	Investeringar.....	19

1 Nämndens uppdrag

Samhällsutvecklingsnämnden har ansvaret för långsiktig fysisk och teknisk planering i kommunen. Likaså ansvarar nämnden för utveckling samt drift och underhåll av det offentliga rummet. I nämndens planeringsuppdrag ingår förutom översiktsplan, att som ett led i samhällsplaneringen, ta fram handlingsplaner för tematiska områden som exempelvis vatten och avlopp, trafik samt detaljplaner för utbyggnad av kommunens tätorter och stråk.

Samhällsutvecklingsnämndens verksamhetsområden hanteras av Samhällsbyggnadskontoret där enheterna/funktionerna nedan primärt arbetar inom dessa områden:

Gata och avfall ansvarar för drift, underhåll samt nyanläggning av kommunala gator och vägar inklusive olika former av trafiksäkerhetsåtgärder. Vidare har man ansvar för trafikplanering och parkering. Avfallsverksamheten ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall, grovavfall och slam från enskilda avlopp, och arbetar utifrån mål och visioner formulerade i en avfallsplan som ingår i Knivsta kommuns renhållningsordning. Verksamheten upphandlar och följer upp entreprenadavtal samt ansvarar för planering och utveckling.

Park och natur ansvarar för planering, drift och underhåll av kommunens parker, lekplatser, natur- och vattenområden men också städning av gångtunnlar, tömning av papperskorgar, med mera. Vidare bär Park och natur tillsammans med hela kontoret ansvaret att implementera grönstrukturplanen och utveckla grönstrukturen i Knivsta och Alsike tätorter. Kommunens naturskola ingår också i verksamheten. Ansvaret för utveckling av ekosystemtjänster i stadsbyggnadsprojekt delas med planverksamheten.

Plan och geodatas ansvar inom samhällsutvecklingsnämndens ansvarsområde omfattar kommunens översikts- och detaljplanering samt till detta kopplad miljöplanering. Detaljplaner finansieras till största del genom plankostnadsavtal.

Bostadsanpassning ingår i nämndens uppdrag och kontoret har en handläggare för handläggning av bostadsanpassningsbidrag.

2 Grunduppdraget

Gata och trafik

Gatuverksamheten ansvarar för kommunens gator, torg och övrig hårdgjord allmän platsmark. Ansvaret omfattar både utbyggnad, drift och förvaltning. Detta innefattar både drift och underhåll, trafikreglering, parkeringsövervakning, projektering, om- och nybyggnad. Vidare tillhandahåller man expertstöd till andra verksamheter vad gäller gator och trafik.

Avfall

Avfallsverksamheten ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall, grovavfall och slam från enskilda avlopp. Verksamheten arbetar utifrån mål och visioner formulerade i Avfallsplanen.

Park och natur

Park- och naturverksamheten ansvarar för planering, drift och underhåll av kommunens parker, lekplatser, natur- och vattenområden men också städning av gångtunnlar, tömning av papperskorgar, med mera. Vidare bär enheten tillsammans med hela kontoret ansvaret att implementera grönstrukturplanen och utveckla grönstrukturen i Knivsta och Alsike tätorter. Kommunens naturskola ingår också i enhetens verksamhet. Tillsammans med planerheten ansvarar enheten för utveckling av ekosystemtjänster i stadsbyggnadsprojekt.

Plan

Plan består av flera verksamheter: Översiktsplan, detaljplan, namn- och adressättning samt geodata.

Översiktsplaneverksamheten och detaljplaneverksamheten ansvarar för kommunens fysiska planering, samt för de delar av miljö-, energi- och vattenplanering som berör samhällsbyggnad. Översiktsplaneverksamheten ansvarar särskilt för att bedriva en kontinuerlig översiktsplanering, vilket omfattar att arbeta fram översiktsplaner respektive fördjupade översiktsplaner, samt att ta fram de styrdokument och utredningar som behövs för att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av kommunens fysiska miljö.

Genom detaljplaner reglerar kommunen användningen av mark- och vattenområden och bebyggelse i detaljplaner och områdesbestämmelser. Detaljplaneverksamhetens uppdrag är att ta fram detaljplaner i enlighet med de planuppdrag som beslutats. Det innebär att verksamheten prövar ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglerar bebyggelsemiljöns utformning.

Namn- och adressättningsverksamheten ansvarar för namnsättning av våra ortnamn samt för efterföljande adressättning och ajourhållning i gällande tjänster. Ortnamn är ett samlat begrepp för alla geografiska namn för exempelvis stadsdelar, skolor, idrottsplatser, gator, vägar, torg, rondeller och parker.

Utöver vad som beskrivits ovan ansvarar samtliga verksamheter för verksamhetsutveckling och verksamhetsplanering, samt att bedriva service till och vara tillgängliga för kommunens medborgare, näringsliv samt andra myndigheter.

Bostadsanpassning

Handläggning av ärenden enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

3 Omvärldsbevakning

Året som gått

Samhällsutvecklingsnämnden har under året tagit fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans då verksamheterna under nämnden har ett förväntat underskott om knappt tre miljoner kronor. Underskottet beror framför allt på avsaknad av intäkter inom detaljplaneverksamheten samt att den statliga ersättningen för insamling av förpackningar via fyrfackskärl vid enfamiljshus ännu inte har realiserats. Åtgärderna har bland annat bestått av att flertalet vakanser inte har tillsatts, utredningar görs internt istället för med konsultstöd, planerade strategiska utredningar har stoppats samt minskad drift och underhållsarbete för både gator och parker/naturområden.

Samhällsbyggnadskontoret har även under året genomfört en organisationsförändring i syfte att renodla chefsroller och skapa bättre förutsättningar för helhetsleveranser utifrån kontorets samlade kompetenser. Detta har exempelvis inneburit att kontoret totalt går från sju enheter till fyra enheter; Plan och geodata, Gata och avfall, Park och natur samt Miljö och bygg. Ny enhetschef för park och natur tillträder under oktober 2023. Det löpande arbetet för ökad effektivitet och minskad sårbarhet pågår också fortsatt.

Under innevarande år har barmarksdriften varit sparsam till följd av en ansträngd budget, samt ytterligare nedskärningar kopplat till handlingsplanen för ekonomi i balans. Detta innebär en risk att underhållsskulden växer.

Utbyggnad av allmän plats inom exploateringsprojekt vid Lilla Brännkärrskogen och Alsike nord, etapp 2 har färdigställts. I AR har fortsatt arbete skett med skede 2 arbeten innefattande trottoarer och asfaltering och arbetet har även inletts för anläggandet av en gata i de norra delarna. Arbetet med att färdigställa sidområden längs med Forsbyvägen pausades kopplat till beslutet inte genomföra planerade investeringar. Det har även inneburit att projektet innefattande de sydliga delarna av Centralvägen, Särstavägen och järnvägsplankorsningen inte skett och inte heller arbeten med reinvestering av belysningsanläggningen.

En övergripande infrastrukturutredning har tagits fram och färdigställs under hösten. Arbetet med en övergripande parkeringsöversyn har också påbörjats utifrån direktiv från politik.

Inom avfallssamverkan har stort fokus lagts på upphandlingar och planering inför ansvarsövertagandet av insamling av förpackningar som övergår i kommunal regi etappvis med början 1 januari 2024. En ny avfallsplan, gemensam med övriga samverkanskommuner, antogs politiskt under våren.

Efter beslut om bildande av naturreservat i Ängbyskogen pågår gränsmarkeringsarbete och framtagande av informationsmaterial, arbetet med att färdigställa reservatet är till ca 80% klart. Under våren har ett projektdirektiv för Grönstrukturplanen beslutats och projektförberedelser genomförts. Naturskolan har påbörjat arbetet med projektet "Naturskolan växlar upp" efter att ha fått bidrag från Naturvårdsverket.

Det har varit ett fortsatt stort besöksstryck i kommunens naturområden, på skridskoisar och badplatser. Utöver ordinarie löpande driftverksamhet har akututryckningar behövts för att hantera bristande entreprenader och ärenden från allmänheten.

Detaljplaneverksamheten har haft stora prognostiserade underskott under våren 2023. Det prognostiserade underskottet beror i huvudsak på att tidigare planerade detaljplaneprojekt inte har varit möjliga att drivas enligt tidigare planering då de har pausats eller avbrutits, bland annat

utifrån nya politiska prioriteringar - samt att nya projekt inte har startats upp. Ett projekt har också stoppats till följd av fornynd. Även osäkerheten med ny struktur för plantaxa (avgift för planverksamhet) sedan 2022 påverkar underskottet då detaljplaneverksamheten fortfarande har gamla underfinansierade så kallade BTA-avtal kvar.

Till följd av att vattenplanerarens tjänst inte återinsattes då denne slutade, i enlighet med handlingsplan för budget i balans, har översiktsplaneverksamheten har varit ansträngd under den första delen av 2023. Verksamheten har ett stort antal utredningar och strategiska projekt igång varav flera tänkt att bedrivas av vattenplaneraren vars tjänst inte är tillsatt. Åtgärderna i handlingsplanen omfattar även att göra en miljökonsekvensbeskrivning i egen regi vilket kommer att påverka översiktsplanens tidsplan avsevärt. Risk finns även att kommunekologens vakans påverka verksamheten under hösten.

I samband med att neddragningar för att följa budget saknar samhällsbyggnadskontoret för närvarande en utsedd person att hantera namnsättningsärenden, vilket tidigare har hanterats av enhetsadministratören på planenheten (numera plan- och geodataenheten).

Framtiden

De ekonomiska utmaningarna, och sårbarhet utifrån ej tillsatta tjänster, är fortsatt stora för nämndens verksamheter. Under de senaste åren har index för vägentreprenader stigit kraftigt vilket innebär stora utmaningar för verksamheten för att bibehålla en god standard på gatunätet.

Inom planeringsarbetet kopplat till fyrsåvtalet finns ett stort behov av ekonomiska medel för utredningar och planering. Knivsta kommun ligger även i dagsläget efter i relation till Trafikverkets tidplan vilket medför risker kopplat till vägplan för trafikplatsen norr om Alsike samt järnvägsplanen.

Avfallsverksamheten fortsätter under hösten arbetet inför ansvarsövertagandet av insamling av förpackningar. Ett arbete har inletts kring framtida drift av kretsloppsparken där nuvarande entreprenörsavtal sträcker sig fram till årsskiftet 2024/2025. Detta arbete tar fart under hösten och är brådskande då det är omfattande.

Kostnader för bränsle och material kommer att vara fortsatt höga vilket i hög grad även påverkar park- och naturverksamheten. Inom verksamheten finns vakanser som har effekter på enhetens förmåga att leverera även återstoden av 2023. Arbetet fortsätter för att långsiktigt stabilisera verksamheten.

Under hösten kommer naturreservat Ängbyskogen att färdigställas och i och med det bli mer tillgänglig för allmänheten. Ett mer intensivt arbete med grönstrukturplanen har inletts efter sommaren och under hösten ska nulägesanalyser genomföras och dokumenteras så att det kan fungera som underlag till arbetet med att ta fram ny översiktsplan.

Översiktsplaneverksamheten kommer fortsatt vara ansträngd under hösten men läget förväntas förbättras till 2024 när flera större projekt kommer att avslutas. Tidsplanen för översiktsplanen innehåller osäkerheter i och med att miljökonsekvensbeskrivningen görs internt istället för med upphandlad konsult samt oklarheter kring resurser för framtagande av bostadsförsörjningsprogram.

Nya detaljplaneprojekt, tillika exploateringsprojekt, behöver startas upp för att inte nuvarande underskott inom detaljplaneverksamheten ska kvarstå eller öka i omfattning. I samband med att

VA-planen revideras behöver även planering för hantering av VA-utbyggnadsområden genomföras. Detaljplaneverksamheten är dock sårbar då det från och med oktober endast finns 2,5 planarkitekter utifrån att vakanser på grund av föräldraledigheter ej ersätts i enlighet med handlingsplan för ekonomi i balans.

4 Delårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer

Kommunfullmäktige beslutar om inriktningsmål, uppdrag och indikatorer för nämnder i Mål och budget. För att förtydliga och fokusera nämndens arbete kan nämnden anta riktade nämndmål eller uppdrag utifrån inriktningsmålen. Nämnden kan också besluta om indikatorer för uppföljning.

Nämnden ansvarar för att följa upp sina mål och uppdrag samt bedöma hur resultatet bidrar till måluppfyllelse av inriktningsmålen. Vid delårsbokslutet per augusti görs en verksamhetsuppföljning för perioden januari-augusti, vilket innebär uppföljning av nämndens arbete med inriktningsmål, eventuella nämndmål, uppdrag och indikatorer. Bedömningen av nämndens måluppfyllnad baseras på verksamheternas rapportering.

För bedömning av måluppfyllnad används något av följande:

Bedömning	Vad bedömningen avser (prognos)
Grön - Målet kommer uppnås vid årets slut	Nämndens verksamhet tycks leda till de resultat som den vill se inom målet
Gul – Målet kommer delvis att uppnås vid årets slut.	Nämndens verksamhet tycks till viss del leda till de resultat som den vill se inom målet.
Röd – Målet kommer ej att uppnås vid årets slut.	Nämndens verksamhet tycks inte bidra till måluppfyllelse.

För bedömning av status för uppdragen används något av följande:

Bedömning	Rapportering
Grön – Uppdraget är påbörjat och pågår enligt planering, eller uppdraget är färdigt.	Beskrivning av vad som gjorts och vilka resultat som uppnåtts.
Gul – Uppdraget är påbörjat och pågår delvis enligt plan.	Beskrivning av varför uppdraget pågår delvis enligt plan och vad nämnden behöver göra för att ta ytterligare steg.
Röd – Uppdraget är påbörjat men flyter inte enligt plan. Eller att uppdraget inte är påbörjat trots att det borde vara det.	Beskrivning av varför uppdraget inte genomförs enligt planering och eventuell ändrad tidsplan.

Bedömning av utfall av indikatorer:

För indikatorerna i Mål och budget har kommunfullmäktige angivit vilken riktning som eftersträvas, det vill säga om det är önskvärt att ett värde ökar, bibehålls eller minskar. Rapporteringen av indikatorvärdet görs utifrån förändringar över tid, jämförelser med andra kommuner över tid och relevanta faktorer. Även interna uppföljningar kan bidra till innehållet. För bedömning av indikatorer används något av följande:

Bedömning
Grön – Utfallet för indikatorn bedöms som positivt i förhållande till den önskade riktningen
Gul – Utfallet för indikatorn bedöms som delvis positivt i förhållande till den önskade riktningen.
Röd – Utfallet är i en annan riktning än det önskvärda.

4.1 En sund stadsbyggnad för ett trivsamt, tryggt och grönt Knivsta med välmående näringsliv (KS, SUN, BMN)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

Knivsta kommuns fortsatta utbyggnad ska fokusera på att forma goda boendemiljöer som tillför mänskliga och ekonomiska värden. För tätorterna Knivsta och Alsike innebär det en byggnation som präglas av småskalighet, grönska och trivsamhet. Trygghetsaspekter ska genomgående beaktas i alla processer och beslut. Behovet av bostäder ska avspeglas sig både i boendeformer och styra den takt i vilket samhället utvecklas. Kommunens ekonomiska åtaganden över tid ska vägas in i all planering. Det lokala näringslivet är en viktig del i kommunens utveckling.

- Småskaligt byggande med plats för både cyklar och bilar.
- Ökad trygghet och trivsamhet.
- Grönområden ska vara en naturlig del i kommande nybyggnation.

Måluppfyllelse

Goda boendemiljöer som tillför mänskliga och ekonomiska värden beaktas i samtliga planeringssteg i den kommunala samhällsbyggnadsprocessen.

Arbete pågår med en ny översiktsplan, och under våren 2023 genomfördes en tidig dialog i Knivsta kommun. Under den kunde de som bor och verkar i Knivsta bland annat möta tjänstepersoner och politiker på plats ute i kommunen för att samtala, ställa frågor och berätta om vad de tycker om Knivsta kommuns framtid. Arbete pågår även med framtagande av grönstrukturplan, ett flertal utredningar bland annat avseende jordbruksmark, trafikinfrastruktur och kulturmiljö. Även en kollektivtrafiköversyn tillsammans med Region Uppsala är initierad.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Stadsutvecklingsstrategi 2035 ska arbetas om enligt målets intentioner	2023-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	◆
Genomför utbildningar i företagares villkor för kommunens anställda som jobbar med myndighetsutövning.	2023-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	●
Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga planer och projekt.	2023-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	●
Ta fram strukturer för att systematiskt säkra samhällsbyggnadskvaliteter och hållbarhetsambitioner i samhällsbyggnadsprocessens alla skeden från tidigt skede, i föravtal (inklusive markanvisningar), planuppdrag, genomförandeavtal, detaljplaner till projektgenomförande (inklusive bygglov).	2023 - 2024	Uppdrag från nämnd	●
Identifiera vilka delar av Stadsutvecklingsstrategi 2035 som inte överensstämmer med inriktningsmålets intentioner.	2023	Uppdrag från nämnd	◆

Stadsutvecklingsstrategi 2035 ska arbetas om enligt målets intentioner

Enligt beslut i nämnden föreslås kommunfullmäktige upphäva Stadsutvecklingsstrategi 2035. Tillämpligt innehåll inarbetas i nu pågående strategisk planering samt i övriga styrdokument som ska ses över framöver i enlighet med KF uppdrag att genomföra en översyn och vid behov revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument.

Genomför utbildningar i företagares villkor för kommunens anställda som jobbar med myndighetsutövning.

Uppdraget att ta fram och genomföra utbildningar i företagares villkor för kommunens anställda som jobbar med myndighetsutövning är under planering tillsammans med kommunens näringslivsenhet. Näringslivsenheten har även samordnat framtagande av handlingsplan för näringsliv där utbildningen blir del av flera åtgärder för förbättrad myndighetsservice. Handlingsplan beslutas av berörda nämnder hösten 2023.

Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga planer och projekt.

En översyn av planer och projekt pågår kontinuerligt i dialog med politiken. Inom tillväxkontoret pågår framtagande av projektportfölj för exploateringsprojekt, vilket kommer att få påverkan på verksamheterna inom Samhällsutvecklingsnämnden.

Ta fram strukturer för att systematiskt säkra samhällsbyggnadskvaliteter och hållbarhetsambitioner i samhällsbyggnadsprocessens alla skeden från tidigt skede, i föravtal (inklusive markanvisningar), planuppdrag, genomförandeavtal, detaljplaner till projektgenomförande (inklusive bygglov).

Arbetet med att ta fram strukturer för att systematiskt säkra samhällsbyggnadskvaliteter och hållbarhetsambitioner pågår. Beslut om en övergripande exploateringsprocess har fattats för en effektiv och tydlig ledning och styrning av exploateringsprojekt och den första fasen, att systematiskt omhänderta projektidéer för exploateringsprojekt, har börjat implementeras där projektidéer som inkommer från halvårsskiftet hanteras enligt det nya arbetssättet. Utvecklingsarbetet för övriga steg i samhällsbyggnadsprocessen fortsätter på helhetsnivå samtidigt som respektive verksamhet också arbetar med rutiner, checklistor och forum för verksamhetsövergripande samverkan i syfte att säkerställa så väl samhällsbyggnadskvaliteter som hållbarhetsambitioner. Tidplanen att färdigställa uppdraget inom tidsperioden 2023-2024 prognostiseras att kunna innehållas.

Identifiera vilka delar av Stadsutvecklingsstrategi 2035 som inte överensstämmer med inriktningsmålets intentioner.

Enligt beslut i nämnden föreslås kommunfullmäktige upphäva Stadsutvecklingsstrategi 2035. Tillämpligt innehåll inarbetas i nu pågående strategisk planering samt i övriga styrdokument som ska ses över framöver i enlighet med KF uppdrag att genomföra en översyn och vid behov revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument.

Indikator	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Önskad riktning	Prognos
Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%) N00667 K: kvinnor M: män		94 K: 98 M: 91		Bibehålla	●
Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%) U07505 K: kvinnor M: män		77 K: 77 M: 78		Bibehålla	◆
Företagsklimat enligt Öppna Jämförelser (Insikt) NKI U07451		76	79	Öka	●

Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)

Indikatorn bedöms uppnås.

Den senaste medborgarundersökningen genomfördes hösten 2021 med ett resultat på 94 %. Resultat för årets undersökning kommer finnas tillgängliga till helårsrapporteringen. Kommande resultat bedöms vara på liknande nivå.

Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)

Indikatorn bedöms delvis uppnås.

Detta är ett genomsnitt av måtten för skötsel av utomhusmiljön i kommunen från SCB:s medborgarundersökning. De ingående måtten inkluderar skötsel samt snöröjning av gator, vägar, gång- och cykelvägar, skötsel av allmänna platser, naturområden samt badplatser. Den senaste medborgarundersökningen genomfördes hösten 2021 med ett resultat på 77%. Resultat för årets undersökning kommer finnas tillgängliga till helårsrapporteringen. Kommande resultat bedöms vara på liknande nivå för den del som avser gator, vägar, gång- och cykelvägar. Däremot finns det en risk att skötsel av allmänna platser, naturområden samt badplatser får ett lägre betyg än tidigare.

Företagsklimat enligt Öppna Jämförelser (Insikt) NKI

Indikatorn bedöms uppnås.

Knivsta har haft en positiv utveckling av NKI under flera år och ligger på en hög nivå inom samtliga områden. År 2022 (resultaten presenterades i april 2023) var det första året då Knivsta låg på en godkänd nivå inom samtliga myndighetsområden. Det finns risker för myndighetsservicen, exempelvis om det uppstår perioder av lägre bemanning, som kan påverka framtida kundnöjdhet. Det är viktigt att det goda arbetet och de fina resultaten upprätthålls framgent.

4.1.1 Säkerställ att näringslivets behov inkluderas i planeringen genom att utöka antalet och ta fram nya former för dialog med näringslivet.

Nämndmål

Måluppfyllelse

I översiktsplanarbetet har tidig dialog bland annat omfattat deltagande på näringslivsmöten "Pulsen på Knivsta" som kommunen håller i. Näringslivet har också bjudits in till de fem öppna möten som har skett runt om i kommunen i samband med den tidiga dialogen. I arbetet med jordbruksmarksutredningen, ett viktigt underlag till översiktsplanen, har en särskild workshop kring utredningens metod och slutsatser involverat näringslivet.

4.2 Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

En långsiktig ekonomi i balans innebär att intäkter och kostnader ska gå ihop i takt med att andelen exploateringsintäkter i driftbudgeten över tid fasas ut. Fokus i verksamheten ska vara god kvalitet i kommunens kärnverksamhet, det vill säga skola, vård och omsorg. Verksamheten ska drivas effektivt för att skapa ökat värde per skattekrone för invånarna.

- Öka värdet per skattekrone för invånarna.
- Fokus på kommunens kärnverksamhet det vill säga skola, vård och omsorg.
- Fasa ut beroendet av exploateringsintäkter över tid.

Måluppfyllelse

Prognosen är att målet delvis kommer uppnås vid årets slut.

Samhällsutvecklingsnämndens helårsprognos visar en budgetavvikelse på -2,9 miljoner kronor. Nettokostnaden förväntas att uppgå till 56,9 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med budget på 23%. Nettokostnaden för nämndens verksamheter, främst gata, kommer att öka successivt i takt med utbyggnaden av Knivsta. Idag utgör kapitaltjänstkostnader (internränta samt avskrivningar för tidigare års investeringar) knappt 30% av nämndens nettokostnad.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Genomför en analys av nettokostnadsavvikelser som ligger till grund för överväganden av åtgärder och kontinuerlig uppföljning.	2023-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Genomför en översyn och vid behov av revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument	2023-2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Ta fram en sammanhållen lokalförsörjningsplan för de lokaler som kommunen nyttjar i syfte att optimera resursutnyttjandet	2023-2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Arbetet med Heltid som norm fortsätter men ändras från ska till bör för att undvika oönskade inlåsnings effekter.	2023	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Ta fram en prioriteringsordning för översyn av befintliga politiskt antagna styrdokument med översiktsplanen och dess revidering som prioriteringsbas.	2023	Uppdrag från nämnd	

Genomför en analys av nettokostnadsavvikelser som ligger till grund för överväganden av åtgärder och kontinuerlig uppföljning.

Räkenskapsammandraget rapporterades till SCB under våren och första nyckeltalen publicerades av SCB och Kolada i juni månad. Under augusti-september kommer nyckeltalen sammanställas och rapporteras till nämnden under mötet i oktober. Vid jämförelser tidigare år kan konstateras att Knivstas utfall ligger högre än de andra jämförelsegrupperna för fysisk och teknisk planering. Det bedöms sannolikt att detta kvarstår även för 2023.

Genomför en översyn och vid behov av revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument

Arbete pågår med översyn och revidering av Översiktsplan, och därtill kopplade styrdokument, samt Grönstrukturplan. I samband med översynen tas en prioriteringsordning fram. Under hösten 2023 görs en översyn av nämndens delegationsordning. När Stadsutvecklingsstrategin upphävs kommer det att finnas behov att utreda vilka styrdokument som påverkas av detta. Uppdraget bedöms genomföras under planperioden 2023-2024.

Ta fram en sammanhållen lokalförsörjningsplan för de lokaler som kommunen nyttjar i syfte att optimera resursutnyttjandet

Ansvar för uppdraget finns inte inom nämndens ansvarsområde. I den mån verksamheterna inom nämndens ansvarsområde kan bidra till arbetet med en sammanhållen lokalförsörjningsplan kommer samverkan ske.

Arbetet med Heltid som norm fortsätter men ändras från ska till bör för att undvika oönskade inlåsnings effekter.

Inom nämndens verksamhetsområde finns endast heltidstjänster.

Ta fram en prioriteringsordning för översyn av befintliga politiskt antagna styrdokument med översiktsplanen och dess revidering som prioriteringsbas.

Utifrån det arbete som görs med översyn av befintliga politiskt antagna styrdokument kommer det att tas fram en prioriteringsordning.

5 Ekonomi

5.1 Verksamheternas förutsättningar

Samhällsutvecklingsnämnden har tilldelats medel för 2023 i den av kommunfullmäktige antagna Mål och budget 2023 (MoB). Nämndens totala anslag uppgår till 46,4 miljoner kronor, vilket är en ökning med 6,7 miljoner kronor jämfört med föregående år. De generella förutsättningarna för nämndens verksamheter 2023 är en indexuppräknings på 3% samt att verksamheterna Gator och vägar och Park och natur erhåller en volymuppräknings på sammanlagt 0,2 miljoner kronor.

Fram till 2023 har exploateringsersättningen redovisats som en intäkt på gator och vägar. Framöver kommer verksamheten erhålla ett tillägg eller avdrag från finansförvaltningen (så kallad bokslutsreglering) för tillkommande kapitaltjänstkostnader från utbyggnaden av den allmänna platsmarken.

Trafikövervakning/Parkeringsavgifter har ett negativt kommunbidrag, vilket medför att intäkterna från parkeringar och felparkeringsavgifter ska täcka det negativa kommunbidraget och verksamhetens kostnader för att ha en ekonomi i balans. Verksamhetens förutsättningar för en ekonomi i balans förbättrades när det negativa kommunbidraget minskades med 1,5 miljon kronor.

Under 2022 fattade kommunfullmäktige beslut om en revidering av mål och budget. I ändringsförslaget avsattes en miljon kronor till teknisk planering för övergripande infrastrukturutredningar och en miljon kronor till verksamheten Översiktsplanering för framtagandet av program och planer. I mål och budget 2023 finns medlen kvar.

Indexuppräknings på 3% som nämndens verksamheter har erhållit kan ställas i relation till kostnadsutvecklingen för kommunal sektor som Sveriges kommuner och regioner prognostiserar till 6,4% för 2023. Det kan antas att kostnadsutvecklingen är högre genom den inflation som nu slår igenom i alla avtal och lönerörelsen 2023 förväntas vara marginellt högre än för 2022. Elkostnaderna har ökat under året och det drabbar främst verksamheten Gator och vägar.

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ett nettoanslag (kommunbidrag) för att finansiera verksamheterna nämnden ansvarar för. Det innebär att anslaget (kommunbidraget) ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamheternas kostnader fullt ut. Nettokostnad är verksamheternas kostnader minus externa intäkter och överensstämmer nettokostnaden med anslaget är verksamhetens ekonomi i balans.

5.2 Delårsbokslut

Delårsbokslutet

Samhällsutvecklingsnämndens nettokostnad per sista augusti uppgår till 36,4 miljoner kronor och det medför en budgetavvikelse på -1,1 miljoner kronor. Jämfört med budget för årets första åtta månader är nettokostnaden 18% högre. Nettokostnaden per augusti utgör 64% av den prognostiserade nettokostnaden för hela året. Verksamheternas kostnader är inte alltid linjära och det får effekt på nettokostnaden. Ett exempel är kostnader för vinterväghållning som gator och vägar har under årets första och sista kvartal medan anslaget fördelas konstant under hela året. Nämndens årsprognos är ett underskott på 2,9 miljoner kronor och de flesta av nämndens verksamheter ligger i linje med årsprognosen. Verksamheterna Teknisk planering och Översiktsplanering har erhållit ett ökat kommunbidrag. Dessa medel har inte nyttjats och

kommer endast delvis nyttjas enligt nämndens handlingsplan för en ekonomi i balans, vilket påverkar verksamheternas avvikelse positivt. Nämndens övriga verksamheters avvikelser följer den prognostiserade avvikelsen för hela året.

Jämfört med utfallet för samma period 2022 är nettokostnaden 79% högre 2023. Den främsta förklaringen till ökningen är att under 2023 bokslutregleras (tillkommer/avgår kommunbidrag) verksamheten Gator och vägar för kapitaltjänstkostnader förknippat med exploateringsprojekt. Tidigare har det redovisats som en intäkt vilket har påverkat nettokostnaden. Att intäkterna från plankostnadsavtal och plantaxan för detaljplanering har minskat 2023 med 1,3 miljoner kronor påverkar också nettokostnaden 2023 negativt. Nämndens totala bruttokostnad uppgår till 69,8 miljoner kronor 2023, vilket motsvarar en ökning med 10,3%. Kostnadsposter med störst förändring är internräntan med en ökning på 54,3% vilket motsvarar en miljon kronor. Internräntan höjdes från 1% till 1,25% för verksamhetsåret 2023. Avskrivningskostnaderna ökade med 12,5%, 1,6 miljoner kronor, vilket är effekten av tidigare års investeringar som aktiverades 2023. Köp av huvudverksamhet har ökat med 11,5% vilket motsvarar 1,2 miljoner kronor. Anledningen till ökningen är att avtal har indexjusterat, ökningen för avfallsverksamheten uppgår till 0,9 miljoner kronor av nämndens totala ökning. Konsultkostnader har minskat med 55% eller 0,9 miljoner kronor, under fjolåret genomfördes flertalet utredningar inom verksamheterna teknisk planering och detaljplanering som medförde ökade konsultkostnader.

Verksamheter med större procentuell förändring jämfört förgående år av bruttokostnaderna är Gator och vägar samt Parker. Gator och vägar har ökade bruttokostnader på 10,7%, vilket motsvarar 2,5 miljoner kronor, och det är en följd av ökade avskrivningskostnader, en ökad internränta samt elkostnader. Parkers bruttokostnader har ökat med 11%, vilken är en följd av högre lönekostnader och drivmedelskostnader. Förgående år hade verksamheten vakanser vilket medför att lönekostnader 2023 ökar.

Nämndens verksamheter	Nettokostnad delår 2022	KF Budget delår 2023	Tillägg och avdrag, delår 2023	Nettokostnad delår 2023	Budgetavvikelse delår 2023
Nämndkostnader	1 000	1 117	0	1 051	66
Gator, vägar	11 027	20 027	4 322	23 246	1 104
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-1 074	-1 105	0	-1 553	448
Parker	3 963	4 721	21	4 379	363
Teknisk planering	1 431	2 629	0	1 672	957
Översiktsplanering (planprogram)	523	1 404	0	239	1 165
Detaljplanering	1 720	443	0	4 463	-4 019
Miljöutveckling	282	367	0	406	-38
Bostadsanpassning	1 150	1 326	0	1 644	-318
Avfallsverksamhet	1 414	0	0	1 398	-1 398
Vindkraftverk	-1 141	0	0	-557	557
Summerat	20 295	30 929	4 343	36 388	-1 113

5.3 Prognos helår och avvikelse

Samhällsutvecklingsnämndens helårsprognos visar en budgetavvikelse på -2,9 miljoner kronor. Nettokostnaden förväntas uppgå till 55,8 miljoner kronor, vilket är en ökning jämfört med budget på 20%. Nämndens största kostnadsposter förväntas vara köp av huvudverksamhet (27,7%), kapitaltjänstkostnader (28,3%) och lönekostnader (24,9%). Köp av huvudverksamhet innefattar bland annat kostnader för vinterväghållning, en värmepanna, drift av kretsloppspark samt hämtning och behandling av avfall. Kapitaltjänstkostnader innefattar internränta samt avskrivningar för tidigare års investeringar.

Nämndkostnader prognostiseras redovisa ett överskott på 0,1 miljoner kronor. Budgetpostens kostnader är till stor del fasta kostnader i form av månadsarvodering, lönekostnader samt abonnemangskostnader men antalet sammanträden och sammanträdeslängden påverkar timarvoderingen. Inför den nya mandatperioden minskades antal ledamöter i nämnden och det medför att kostnaderna har minskat. De lägre arvodeskostnaderna är anledningen till verksamhetens prognostiserade överskott. Beroende på antalet sammanträden och andra möten som är arvodesgrundande samt längden på sammanträden finns det eventuellt en positiv uppsida på prognosen för nämndkostnader.

Gator och vägar har ett kommunbidrag på 30 miljoner kronor 2023. Budgeten kan delas upp i två delar, Gatudrift och Kapitaltjänstkostnader från exploateringsinvesteringar. 6,7 miljoner kronor av kommunbidraget avser kapitaltjänstkostnader från exploatering och resterande 23,3 miljoner kronor är gatudriften. Om de faktiska kapitaltjänstkostnaderna från exploateringsverksamheten överstiger budgeten på 6,7 miljoner kronor erhåller verksamheten en bokslutsreglering för den överstigande kostnaden. Kapitaltjänstkostnaderna för exploateringsverksamheten prognostiseras att uppgå till 12,4 miljoner kronor och således erhåller verksamheten en bokslutsreglering 2023 på 5,6 miljoner kronor. Gatudriftens budgeterade intäkter uppgår till 1,4 miljoner kronor och utgörs av intäkter från markupplåtelse, grävstillstånd, arrenden, ledningsrätt samt investeringsbidrag från myndigheter. Intäkterna för grävstillstånd förväntas under året att öka med 0,15 miljoner kronor jämfört med budget. Gatudriften prognostiseras erhålla en bokslutsreglering på 0,85 miljoner kronor eftersom vinterväghållningen överstiger snittet för de senaste tre åren. Kostnaden för vinterväghållningen prognostiseras att uppgå till 4,4 miljoner kronor i år. Kostnaderna för gatudriften budgeterades till 24,7 miljoner kronor. De största kostnadsposterna är kapitaltjänstkostnader (icke förknippat med exploatering) 36%, lönekostnader 19% och vinterväghållningen 14%. Lönekostnaderna förväntas bli 0,25 miljoner kronor lägre till följd av omorganisationen på kontoret. Verksamheten har erhållit en kompensation för elkostnaderna på 0,4 miljoner kronor. Elkostnaderna för 2023 förväntas även att bli 0,2 miljoner kronor lägre än budget. Kapitaltjänstkostnaderna förväntas att bli 0,1 miljoner kronor lägre än budget, vilket är en följd av att utfallet på fjolårets investeringar blev lägre än beräknat. Gatudriftens prognostiserade lägre kostnader och ökade intäkter medför att verksamheten totalt prognostiseras med ett överskott på en miljon kronor.

Verksamheten trafikövervakning och parkeringsavgifter prognostiseras med ett överskott på 0,5 miljoner kronor. Verksamhetens intäkter är budgeterade till 2,6 miljoner kronor och uppgår till två miljoner kronor efter årets åtta första månader. För samma period ifjol var intäkterna 1,5 miljon kronor. Intäkterna prognostiseras bli 0,3 tusen kronor högre än den budgeterade nivån. Kostnaderna prognostiseras bli ca 0,2 miljoner kronor lägre än budget, vilket är en följd av att kostnaden för köpt tjänst av parkeringsövervakning uteblir under året.

Parker prognostiseras med ett överskott på 0,1 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader prognostiseras att uppgå till nio miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med budgeten på 8,8 miljoner kronor. Ökningen av kostnaderna beror dels på ökade drivmedelskostnader samt lönekostnader. Intäkterna prognostiseras att stiga med 0,25 miljoner kronor vilket är en följd av ökad skötsel åt Fritid och Kultur samt kompensationen från arbetsmarknadsenheten för handledning åt sommarjobbare. Kostnaden (hyra/lokalvård) för verksamhetens lokal är även lägre än budget. Verksamheten Miljöutveckling, som ligger under samma ansvarsområde och utgörs av en lönekostnad, prognostiseras med ett överskott på 0,1 miljon kronor till följd av en vakant tjänst.

Verksamheterna teknisk planering och översiktsplanering prognostiseras med ett överskott på 0,95 miljoner kronor respektive 0,8 miljoner kronor. Verksamheterna erhöll en miljon kronor extra vardera i ändringsbudgeten 2022, vilket även finns kvar i budgeten 2023. Dessa medel prognostiseras inte nyttjas fullt ut under året. Bostadsanpassning är en lagstyrd verksamhet som påverkas av antal och storlek på ärenden. Under året har verksamheten haft flera större ärenden som medför att budgetramen förväntas överskridas med 0,2 miljoner kronor.

Detaljplanering har ett anslag (kommunbidrag) på 0,7 miljoner kronor och verksamhetens budgeterade kostnader uppgick till 7,1 miljoner kronor. Av de totala kostnaderna utgör lönekostnader 82% och lokalkostnader 8%. Behovet av externa intäkter för att nå en budget i balans är 6,4 miljoner kronor och intäkterna prognostiseras uppgå till 0,5 miljoner kronor 2023. Under 2022 implementerades en ny taxa för tillkommande planprojekt men för redan pågående planprojekt gäller de gamla plankostnadsavtalen. Intäkten för plankostnadsavtal sker vid fyra tillfällen (avtalsteckning, samråd, granskning och antagande) och baseras på planprojektens BTA (bruttototalarea). Förändringar i BTA och beslut kring samråd, granskning och antagande har en påverkan på verksamhetens intäkter. Ett antal detaljplaner har pausats eller inte startas upp och det får effekt på verksamhetens ekonomi eftersom den främst finansieras av externa intäkter. Verksamhetens kostnader prognostiseras uppgå till 6,2 miljoner kronor (exkluderat kostnader som ska vidarefaktureras) vilket är 0,9 miljoner kronor lägre budget. Verksamhetens lönekostnader prognostiseras bli 1,1 miljoner kronor lägre än budget vilket är en följd av att tjänster vakanshålls samt att inga ersättare tas in vid längre ledigheter. De lägre lönekostnaderna medför att konsultkostnaderna ökar med 0,2 miljoner kronor.

Avfallsverksamheten prognostiseras med ett underskott med 2,2 miljoner kronor. Kostnaderna för verksamheterna förväntas uppgå till 28,2 miljoner kronor. Köp av huvudverksamhet är den största kostnadsposten och utgör 67% av de totala kostnaderna och innefattar bland annat hantering av restavfall, slam och drift av återvinningscentralen. Efter årets första sju månader uppgår kostnaden för köp av huvudverksamhet till 11,2 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning på 3%. Enbart kostnaden för hantering av restavfallet har ökat med 14%. Intäkterna från slam och hushållsavfall förväntas uppgå till 25,1 miljoner kronor vilket är 0,2 miljoner bättre än budget. Fler abonnenter är förklaringen till de högre intäkterna. Årsprognosen för verksamheten är ett underskott på 2,2 miljoner kronor.

Knivsta kommuns vindkraftverk prognostiseras med ett överskott på en miljon kronor. Verksamhetens största kostnadsposter är avskrivningskostnader 1,75 miljoner kronor, serviceavtal 0,8 miljoner kronor samt arrendekostnader 0,15 miljoner kronor och totalt prognostiseras kostnaderna uppgå till 2,85 miljoner kronor. Intäkterna efter sju månader uppgår till 2,3 miljoner kronor och prognostiseras att uppgå till 3,85 miljoner kronor. Producerade MWh till och med augusti är 3282 och det är i samma nivå som 2022. Prisutvecklingen på elmarknaden

och antalet producerade kilowattimmar är det som har främst påverkan på verksamhetens prognos.

Nämndens verksamheter (tkr)	Nettokostnad helår 2022	KF Budget helår 2023	Tillägg och avdrag helår 2023	Prognos nettokostnad helår 2023	Prognos budgetavvikelse helår 2023
Nämndkostnader	1 551	1 675	0	1 575	100
Gator, vägar	26 248	30 041	6 483	35 564	960
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-1 870	-1 658	0	-2 158	500
Parker	6 630	7 082	21	7 003	100
Teknisk planering	3 877	3 944	0	2 994	950
Översiktsplanering (planprogram)	2 460	2 106	0	1 306	800
Detaljplanering	2 358	665	0	5 715	-5 050
Miljöutveckling	516	551	0	451	100
Bostadsanpassning	1 806	1 989	0	2 189	-200
Avfallsverksamhet	1 976	0	0	2 200	-2 200
Vindkraftverk	-1 804	0	0	-1 000	1 000
Summerat	43 748	46 395	6 504	55 839	-2 940

6 Investeringar

Samhällsutvecklingsnämndens investeringsram är uppdelad i två delar där ena delen är driftinvesteringar och andra delen är investeringar med anknytning till exploatering. Sammanvägt uppgick nämndens beviljade investeringsmedel till 103,4 miljoner kronor vid beslutandet om mål och budget 2023. Investeringsutgiften uppgår till 18,1 miljoner kronor per sista augusti och den prognostiserade investeringsutgiften för 2023 uppgår till 27,1 miljoner kronor. Nyttjandegraden av beviljade investeringsmedel förväntas bli 27,4% givet investeringsutgiften på 28,4 miljoner kronor.

Driftinvesteringar: Under våren fattades ett beslut om att stoppa gatuinvesteringarna, detta till följd av att de ökade kapitaltjänstkostnaderna investeringarna skulle medföra inte rymdes inom budgeten 2024. Investeringsmedlen avsatta för Park och Avfall avser till stor del reinvesteringar och förväntas inte nyttjas under året. Nämnden förväntas under oktober fatta beslut om två investeringsprojekt, parkeringsyta i tätorten samt ny belysning till kretsloppsparken. Positiva beslut medför omfördelningar från befintliga projekt nedan och den förväntade investeringsutgiften är 0,8-1 miljoner kronor.

Exploateringsinvesteringar: För utbyggnaden av allmänna platsmarken i samband med exploatering finns 55,5 miljoner kronor avsatta under året. Investeringsutgiften för 2023 prognostiseras till 28,4 miljoner kronor. Exploateringsinvesteringar är fleråriga och utbyggnaden sker i ett samspel med utbyggnaden av resterande delar av områdena och innebär att tidsplaner förskjuts och korrigeras. Pågående projekt är bland annat:

Utbyggnad Centrala Ängby (Västra Knivsta)

Utbyggnad Segerdal (Sågen/Centrum)

Utbyggnad Alsike Nord etapp 2B (Alsike)

Utbyggnad Brännkärrskogen (Alsike)

6.1 Investeringar

Investering	KF investeringsram	Tillägg investeringsram	Utgift investering 8 månader	Prognos investeringsutgift	Avvikelse investering
Innovation /digitalisering	1 000	0	0	0	1 000
Gata					
Reinvestering bef. gatunät	5 000	0	0	0	5 000
Belysning	4 000	0	0	0	4 000
TSHÅ (Trafiksäkerhetshöjande åtgärder)	3 000	0	0	0	3 000
Cykelinfrastruktur	2 000	0	0	0	2 000
Ombyggnad Centralvägen mellan Apoteksvägen och Särstv.	10 000	0	0	0	10 000

Cirkulationsplats Gredelbyleden / Gredelbyvägen	20 000	0	0	0	20 000
Park					
Renovering bef anläggningar	800	0	0	0	800
Åtgärder ur lokalt åtgärdsprogram	1 500	0	0	0	1 500
Parken ospecificerad maskin och utrustningsinvest.	400	0	0	0	400
Avfall					
Återvinningscentral ospecificerat	200	0	0	0	200
SUMMA Samhällsutvecklingsnäm nd- Drift	47 900	0	0	0	47 900
Exploatering (allmän platsmark)					
Sågen/Centrum	11 000	0	1 213	2 500	8 500
Västra Knivsta	17 000	0	5 404	9 000	8 000
Östra Knivsta	2 000	0	1 140	1 500	500
Nor	2 500	0	0	0	2 500
Alsike	13 000	0	5 227	5 400	7 600
AR/Brunnby	10 000	0	5 106	10 000	0
Summa exploatering	55 500	0	18 090	28 400	27 100
Summering	103 400	0	18 094	28 400	75 000